

ROLANDS LEBUSS

EKSPERTS

Eksperta sertifikāts Nr. 005
Sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2018

A.god. G.Lasmanim

RL/067/13.08.2015

Eksperta Rolanda Lebusa (eksperta sertifikāts Nr. 005; sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2018) atzinums (RL/066/07.08.2015) par paredzētās apbūves Kungu ielā 19, Upesciemā, Garkalnes novadā (kadastrs Nr. 80600110168) ietekmi uz savvaļas putnu populācijām un to dzīvotnēm.

Atzinums un tā detalizēti izstrādātā daļa (šī atzinuma pielikumā) sagatavota saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.925 (Rīgā 2010.gada 30.septembrī, prot. Nr.50 7.§ "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības").

Atzinums sagatavots atbilstoši eksperta kompetencei, kas ļauj izvērtēt putnus.

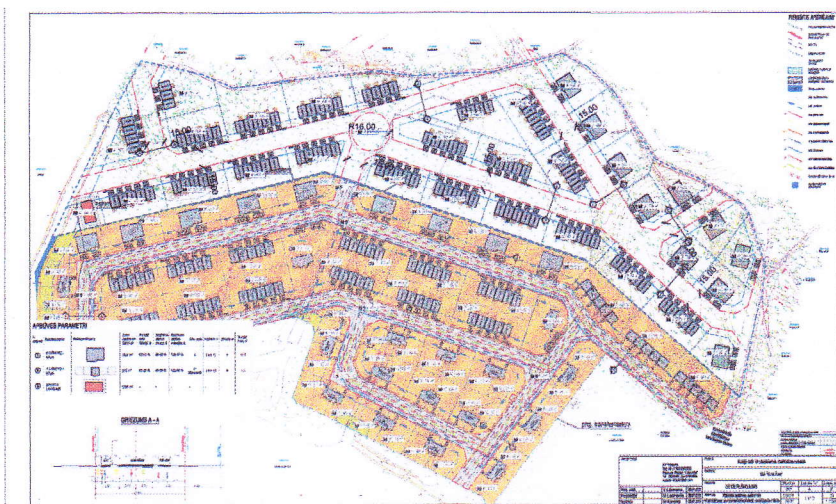
Atzinums sagatavots, pamatojoties uz Gundara Lasmaņa e-pasta vēstulēm un tām pievienotajiem materiāliem, kā arī informāciju precizējošām telefonsarunām.

2.1. biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu;

Putni un to dzīvotnes (atbilstoši kompetencei).

2.2. pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu);

Plānotā apbūves teritorija (skatīt 1.–2.attēlu) apsekota 8.08.2015, laika posmā no plkst.12.50 līdz plkst.13.55. Laika apstākļi: saulains līdz nomācies, skaidrs, bezvējš līdz minimāls vējš, temperatūra +29°C. Teritorija apmeklēta vispārēja apsekojuma ietvaros, speciālas putnu uzskaites nav veiktas. Teritorijas nozīmīgums putniem novērtēts pēc tajā un tuvākajā apkaimē pārstāvētajām putnu dzīvotnēm un to kvalitātes.

1.attēls. Plānotā apbūve izvērtējamajā teritorijā (shēmā augšējā daļa).

2.attēls. Izvērtējamā teritorija (2013.gada situācija).

2.3. teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā;

Nedz izvērtējamajā teritorijā, nedz tuvākajā apkaimē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) nav. Tuvākā ĪADT – lielā ķīra mikroliegums atrodas 1,9 km uz DR Mašēnu ezerā.

2.4. atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums);

Paredzētās apbūves Kungu ielā 19, Upesciemā, Garkalnes novadā (kadastrs Nr.80600110168) ietekmes izvērtējums uz savvaļas putnu populācijām un to dzīvotnēm.

2.5. vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru;

Mazākā mērā izvērtējamajā teritorijā, lielākā – tās perifērijā dominē antropogēni dažādā apjomā un intensitātē pārveidota un/vai ietekmēta ainava. Daļa izvērtējamās teritorijas pamatā rietumu, nedaudz austrumu daļā atrodas uz kāpveida reljefa paaugstinājuma, kas apaudzis ar sausu un mēreni mitru priežu un bērzu skraju mežu ar retu pamežu un lakstaugu paaugu. Austrumu daļas nogāzes salīdzinoši augstas un stāvas (skatīt 3.,4.attēlu).

3.,4.attēls. Sauss mežs uz kāpveida paaugstinājuma (attēls pa labi), kas pāriet aizaugušos zālājos (attēls pa kreisi).

Mežs pāriet krūmiem fragmentāri vai pilnībā aizaugušos zālājos vai zāļu purvā (skatīt 3.,4.attēlu), kur nelielu laukumu veidā saglabājušies atklātu platību fragmenti ar augstu un blīvu lakstaugu veģetāciju (skatīt 5.attēlu). Lielākā daļa zemāk novietotās teritorijas pārmitra līdz slapja, apaugusi krūmiem un retiem 2 – 4 m augstiem bērziem un priedēm (centrālajā daļā atrodas sfagniem klāts sīks klajums bez kokaugiem), zemsedze klāta sfagniem un/vai lakstaugiem, zem kuriem vismaz daļā teritorijas atrodas cieta un stingra minerālaugsne (skatīt 6.–8.attēlu).

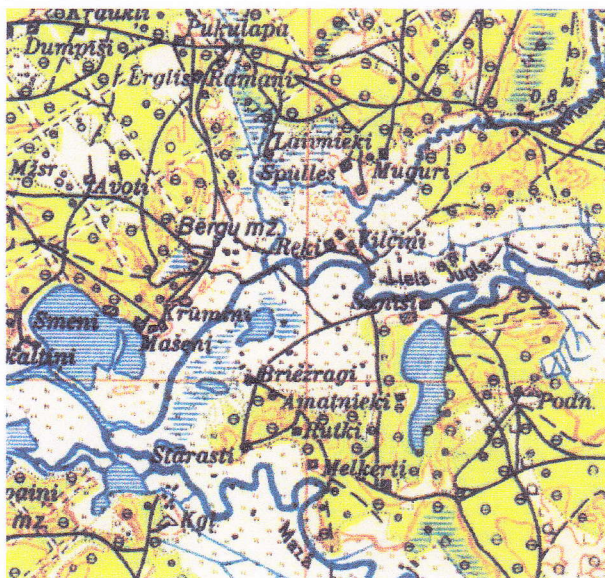
5.attēls. Aizauguši zālāji.

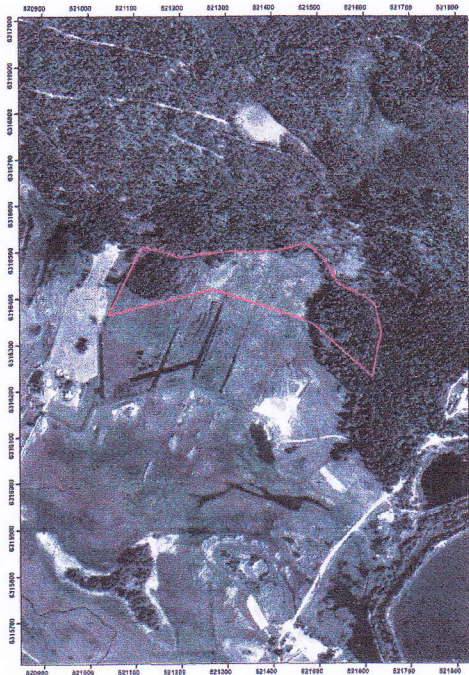
6.–8.attēls. Izvērtējamā teritorija pazeminājumā.

Izvērtējamās teritorijas tiešā tuvumā atrodas Upesciema zivju dīķi. Dīķi izveidoti 1960os gados, Upesciema zivsaimniecība darbojās vēl līdz pat 1993. gadam. Dīķu kopplatība apmēram 70 ha. Pašlaik notiek dīķu aizbēršana, to vietā tiek plānota apbūve.¹

Spriežot pēc situācijas dabā, kā arī kartogrāfiskā materiāla līdz zivju dīķu ierīkošanai izvērtējamā teritorijā un tās perifērijā, bijušas mitras un/vai slapjas palienes pļavas un/vai zāļu purvs, kas veidojies tam cauri tekošai Lielās Juglas/Krievupes labā krasta pietekai (skatīt 9.attēlu). Smagi nosusinātas pļavas/zāļu purvs, lai arī jau daļēji apaugušas ar krūmiem vēl ir labi redzamas 1994.–1999.gada uzlidojuma ortofotokartē (skatīt 10.attēlu).

9.attēls. 1930os.gados izdotā Latvijas topogrāfiskajā kartē (1:75000 mērogs) izvērtējamā teritorijā iezīmētas slapjas pļavas vai/un zāļu purvs (kartē redzamas nedaudz virs Laivinieku mājas nosaukuma).

10.attēls. Zemākajā daļā vēl 1994.–1999.gada ortofotokartē samanāmas pļavu/zāļu purva atliekas.

¹ SIA "Firma L4". 2011. Ūdenssaimniecības attīstība Garkalnes novada Upesciema ciemā.

2.6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums;

Teritorijas ziemeļu daļa robežojas ar savrupmāju apbūvi (skatīt 11.,12.attēlu), otru pusē dīķiem uz rietumiem atrodas Upesciems, uz dienvidaustrumiem – Sunīši. Uz dienvidaustrumiem netālu no izvērtējamās teritorijas atrodas mototrase, kurā regulāri notiek automašīnu sacīkstes. Daļa dīķu tiek izmantota komercmakšķeršanā, pie tiem ir ierīkotas arī atpūtas un nakšņošanas vietas. Uz rietumiem atrodas intensīvi izmantots Rīgas apvedceļš. Neapbūvētajās teritorijās plašā apkaimē meži.

11.,12.attēls. Savrupmāju apbūve, ar kuru robežojas izvērtējamā teritorijai.

2.7. konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums;

Teritorijas apsekošanas laikā īpaši aizsargājamās putnu sugas nav konstatētas. Tāpat nav konstatētas arī to darbības pēdas vai citas to klātbūtnes liecības (dzeņveidīgo kalumi, ligzdas). Spriežot pēc dzīvotnēm un to kvalitātes, kā arī antropogēno ietekmju apjoma un intensitātes izvērtējamajā teritorijā un tās apkaimē, nav pamata domāt, ka šeit varētu būt nozīmīgas īpaši aizsargājamo putnu ligzdošanas, barošanās un uzturēšanās vietas.

Arī dabas datu portālā www.dabasdati.lv nav atrodami nozīmīgu novērojumu ieraksti, kaut arī gadījumu ziņu vākšanas nolūkā Upesciema zivju dīķi un to apkaimi, tajā skaitā izvērtējamo teritoriju, dažādos laikos ir apmeklējuši pieredzējuši putnu vērotāji.

Tomēr literatūrā Upesciema zivju dīķi ir atzīmēti kā īpaši aizsargājamās somzīlītes *Remiz pendulinus* ligzdošanas vieta ar augstu ligzdojošo putnu blīvumu². Lai arī manis veiktā apsekojuma laikā šīs sugas ligzdas netika atrastas, nav izslēgts, ka arī izvērtējamās teritorijas krūmājos un jauno bērzu audzēs somzīlītes ligzdo. Tomēr plānotajai apbūvei, vismaz tās pašreizējā intensitātē un platībā, Upesciema zivju dīķu apkaimē varētu būt salīdzinoši neliela ietekme uz lokālo somzīlīšu populāciju, jo šai sugai piemērotu dzīvotņu šeit vēl netrūkst.

2.8. konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums;

Nav manā kompetencē.

² Matrozis R. 2013. Putnošana Rīgā un tās apkārtnē: vietas, sugas, priekšrocības un trūkumi. Putni dabā 2013/4.

2.9. citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes;

Nav manā kompetencē.

2.10. pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa;

Darbus, kas saistīti ar pašlaik izvērtējumā esošo putnu dzīvotņu būtisku pārveidi (mežizstrādi, koku un krūmu ciršanu lielākās platībās, meliorāciju, zemes virskārtas nostumšanu un/vai uzbēršanu) rekomendējams veikt ārpus putnu ligzdošanas laika no 1.jūlija līdz 1.aprīlim. Celniecības, komunikāciju un ceļu ierīkošanas darbus jau pārveidotā teritorijā (būvlaukumā) iespējams veikt visa gada garumā.

2.11. secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai.

Nemot vērā to, ka plānotās darbības realizācijas vietā dominē cilvēku pārveidotas un antropogēni ietekmētas teritorijas, kuras, vismaz līdzšinējā kvalitātē ir putniem maz nozīmīgas, kā arī plānotās darbības salīdzinoši mazo ietekmi uz lokālajām putnu populācijām un nebūtisko ietekmi uz migrējošiem putniem (arī kumulatīvo ietekmju aspektā), uzskatu, ka paredzētā apbūve Kungū ielā 19, Upesciemā, Garkalnes novadā (kadastrs Nr.80600110168) no savvaļas putnu populāciju un to dzīvotņu aizsardzības un saglabāšanas viedokļa ir pieļaujama.

3. Ja atzinumu sniedz par vairākām biotopu grupām, sugām vai sugu grupām, to aprakstu un izvērtējumu atbilstoši šo noteikumu 2.7., 2.8., 2.10. un 2.11.apakšpunktam sniedz atsevišķi par katru biotopu grupu, sugu vai sugu grupu.

Atzinumā tiek izvērtēta saimnieciskās ieceres iespējamā ietekme uz putniem un to dzīvotnēm.

4. Atzinumam pievieno kartoshēmu ar norādītām koordinātām, ja iespējams, – arī kartes un fotogrāfijas. Kartoshēma ir uz ortofotokartes vai topogrāfiskās kartes, vai mežaudžu plāna, vai zemes lietojuma veidu kartes pamatnes shematisks pētāmās teritorijas un tās robežu attēlojums mērogā, ne mazākā kā 1 : 10 000. Kartoshēmā atzīmē pētāmajā teritorijā konstatētās Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu atradnes, kā arī citas teritorijas ar īpašām aizsardzības un apsaimniekošanas prasībām, ja tādas konstatētas pētāmajā teritorijā. Kartoshēmu sagatavo, izmantojot koordinātu sistēmu LKS 92 (Transversālā Merkatora projekcija. Mēroga koeficients uz ass meridiāna – 0,9996; x ass vērtība uz centrālā meridiāna – 500 000, atskaites punkts no ekvatora (False Northing = 0) – 0 m), kurā atzīmētas pētāmās teritorijas robežas.

Skatīt 2.attēlu šī atzinuma 2.2.sadaļā.

13.08.2015

Rolands Lebus